

ՏԱՍՆԱԲԱՆԵԱՅ

Ես եմ «Ծաղիկ» եւ ինձ գաս «Ծաղիկ» չպիտի նախնայ:
Իմ անունս պարագայեղ ճարտարակ. բերաննիդ պիտի առնեմ:
Իմ փառս կանխիկ պիտի դրեմ:
Ամէն մարդ պիտի յարգէ եւ զիտուն փայլ նսեցնէ գիտ:
Ո՛հ ո՛հ պէտք է աչքը նետէ իմ փառայիս, քո՛ղ աչքունեցողիմ աւեր
եղայ:

Պէտք չէ իմ փառս ձեր կողմից անցնեմ:

Պէտք չէ նեղանամ, երբ ձեր զրկած յոյուածները չսպուին:

Պէտք է ձայն անգամ չնսնել եւ զիտուն փայլ դնեմ, երբ (ձեզի)
դեմ գրուի այս սխեմակներուն մեջ:

Սրբ ճաս բարկանամ, պէտք չէ մեղանցեմ:

Եւ երբ մեղանցելու մօտ ըլլամ, պէտք է... քաջախ խմեմ:

ԽԱՂԱՐԱԹԵՐԹ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏՆ Է՝ ԸՆԿԵՐ ԳՕԳՈՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏՆԵՐ՝ ԵՍ, ԳՈՒՆ, ԱՆ, ՄԵՆՔ, ԳՈՒՔ, ԱՆՈՒՔ,

ՀԱՄԱԿՐԱՊԵՏՆԵՐ՝ Կապուածի արտօնակը Ե. Թօլայեան —

Կիլիկիայի արտօնակը Գ. Թարսեան.

(Փոփոխելի)

Տնօրէն Ռ. Սաքաեան

«ԾԱՂԻԿ» կը հրատարակուի շաբաթը երեք անգամ երկուշաբթի, Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ

Հասցէ՝ Ղալաթիա, Գուրչունլու խան թիւ 7

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ԱՊՐԻԼ 1909

زاغيك غزتمسى در علبه غلطه قورشولنى خاندنومرو ۷

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Ծաղիկի նախկին փոփոխութիւն, իր փախուստի աճապարանքին մէջ, անուններու եւ հասցէներու օրինաւոր տեղադրութիւնը գրական մոռցած ըլլալով կրկին կը խնդրենք մեր գաւառի եւ Պոսոյ այն բաժանորդներէն, որոնք կանոնաւոր թերթ չեն ստանար, մեզ անմիջապէս տեղեկացնել:

Նոյնպէս հարկ կը համարենք կրկին եւ կրկին յայտարարել մեր բոլոր գործակալներուն եւ բաժանորդներուն որ (կալթոյ) թերթը ու է անշուշտ չորս մեր թերթին հետ. ուստի ծաղիկին եղած գրամական հին եւ շոր հաշիւները պէտք է ուղղակի մեր հասցէին խրկել:

ԵՐԵՍՓՈՒՍԱՆՆԵՐՈՒՆ ԾԱԿԸ

Աղքատները յաճախ ծակ մը կ'ունենան գլուխին ներս խօթելով պառկելու համար:

Տուներն ալ ծակ մը կ'ունենան անպատճառ մուկերու համար:

Պատրաստ գնուած բանթալօն մը ամիս մը հաշնուելէ ետքը անպատճառ ծակ մը կ'ունենայ:

Հապա աղուորիկ կնկան մը տոտիկները պարփակող մետաքս գուլ պաններուն քիթի ծակերը:

Քիչ մնաց պիտի մոռնայի Մեծ Բիթին մազոտ ծակերը:

Տէրութիւնն ալ ունի իր խոշոր ծակը՝ Ոստիկանական բանտը:

Չմոռնանք մեր Աղգ. Պատրիարքարանը, որուն սնտուկին տակը խոշոր տեսակէն ծակ մը բացուած է:

Մահուսէին կաթսաները եւ Ղալաթիոյ կամուրջը բնականէն օժտուած են ծակերով:

Արդ, թուրք թերթ մը, տեսնելով որ Թուրքիոյ մէջ ամէն բան ծակ ունի, մինչ եօթը ամէն ի վեր գործունէութիւնն ցուցնող խորհրդարանն իս զրկուած կը մնայ այդ չնորհէն, յետ երկար խուզարկութեանց յաջողութիւն է այդ ծակը գտնել:

Եւ ինչ ծակ, Աստուած իմ, սանկ նանկ ծակերէն չկարծէք հա՛:

Ծակ մը խոշոր, յատկանշական, որ էսկի Սէրայէն կը սկսի եւ Սուլթան Ահմէտ կը վերջանայ:

Այս ծակը Բիւզանդական կայսրութիւնը Պոլսէն կծիկը դրած ասանը մոռցեր է գոցելու:

Ետքը՝ քաղաքապետութիւնն ալ խելք չէ ըրեր քաղքին աղուոր փոխանակ Բերայի կեդրոնը՝ ջեօփլիւկը թափելու, հոն լեցնել, որով այդ ծակը մինչեւ այսօր կոյս մնացեր է:

Հիմա նոյն թուրք թերթը կ'առաջարկէ որ այդ ծակը մեր երեսփոխանները գործածեն ու է պատահականութեան մը առջեւ, երբ հարկը ստիպէ զիրենք, խորհրդարան, օրակարգ, պիւտճէ ամէն բան լքելով կաշին միայն ազատել:

Չենք գիտեր որ խորհրդարանը ծափերով չնորհակալութեան քուէ առաջարկած է այս գիւտը ընողին, որուն կը վերաբերի օրէնքով այդ ծակին հարիւրին քառասունը:

Բայց ամէն պարագայի մէջ, հաւանական է որ օրակարգի խնդիր ընեն այդ ծակը իր կարեւորութեան պատճառաւ, եւ Մարտ Ապրիլ աս միսներու ելմտացոյցին մէջ տեղ մըն ալ անոր տալով, անմիջապէս նորոգութեանց սկսին:

Պէտք է ըսել որ մեծ եւ սքանչելի է գիւտը մեր թուրք պաշտօնակցին, քանի որ այլեւս երեսփոխանները «վախ կայ» ըսելով պիտի չստիպուին կնիկներուն փէշերուն տակը ապստամբել, եւ ասով խորհրդարանը մեծամասնութեան փորձանքին ենթարկել:

Մարդիկը արձակ համարձակ պիտի կրնան երթալ բազմի:

Դուրսը քանի մը զինուոր հրացան պարպեցին, կամ երկու մաք-

սաննք կոթէ ըրին, գինովին մէկը նաղա՛րա նետեց, նաւահանդիստէն շոգենաւի սուլո՛ւմ լսուեցաւ, մօտակայ տուններէն մէկուն պալլօ՞ն փլաւ, հայտն փրկարար ծակը:

Բայց խնդիր է թէ ասանկ ծակա կծիկ տխուր պարագաներուն, խուճապ տեղի չպիտի ունենայ արդեօք:

Երեսփոխաններ լաւ կ'ընեն եթէ հիմակուրէն սկսին բուսական քեօ ժիմի մարտեցնել ինքզինքնին, քիչ մը տտենի համար հրամարելով փիլաւ եւ մարարօնիկն ի սէր ծակին, որովհետեւ ատանկ moment critiqueներու մէջ նախագահական ջրնդրտաքը վրդ կուգայ ականջներու:

Աստուած չընէ, բայց ես հիմակուրէն աչքի առջեւ կը բերեմ ասանկ պարագայի մը երեսփոխաններուն դէմքերը, մանաւանդ մեր Հայ երեսփոխաններունը, որոնք եթէ եօթնամսեայ գործունէութեան մէջ ամենայեպիսները եղան, գուցէ առաջինները կարենան ըլլալ ծակնետուէլու մէջ:

Ամենէն առաջ Գրիգոր Չօրապ պիտի նետուի որպէս զի ծակին բերանը գոցէ քաջարար, աղքատ լքելով «արտ գաբուտան» ընող երեսփոխանները կեցնելու համար:

Երկրորդը Պապիկեանը պիտի ըլլայ, քանի որ բեհիվան Եախըսըյի պէս Չօրապին բրտեկիսին փակած է եւ փակած պիտի մնայ մինչեւ օրն ծակի:

Տորթ. Տաղաւարեան եւ Սպարթալի «առաջ ես պիտի մտնամ» գօտեմարտը պիտի մղեն, մոռնալով իրենց սեղանակցութիւնը:

Ընկեր Բօխլի եւ Մուրատ այդ օրէն աւելի յարմար օր մը չեն կրնար գտնել կարծեմ Անգլիանիկ Մարտական հրահանգները կիրակելու համար:

Հապա վարդգէ՛սը, 50000 էրկմարդ եւ 100000 աղուորիկ աղջիկ ներկայացնող այդ ֆէտայիսնա:

Մի հարցնէք, ինդճին վիճակը շատ յուսահատական պիտի ըլլայ: Հազիւ թէ հեւ ի հեւ, գրասեղաններու վրայէն ոտոտտելով մինչեւ ծակը հասած, զայն գոցուած պիտի գտնէ կօշիկով, ֆետով, փողկապով, օձիքով եւ դեռ շատ մը բաներով:

Ամենէն աւելի շահողը Հալաճեանը պիտի ըլլայ, արդէն նիհարկէկ մէկ ծայրէն մտնելը, միւսէն պրծիլը եւ շուշը յիտալ թողապետին ամբողջները առնելը մէկ պիտի ըլլայ:

Վայ քեզ քաղաք որ երեսփոխաններդ վախկոտ են:

Եւ ըսել թէ 50000ական դէմքերէ բաղկացած քաղաքացիի խումբեր իրենց բոլոր հողին, յոյսը դրած են ասոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ, մինչ ասոնք ալ իրենց կարգին հողինին կը դնեն ստորերկրեայ ծակի մը բերանը:

Մահմանդութիւնը քիչ մը երեսը թթուեցնելուն պէս, սրահը ձգ գելով իրենց ներկայացուցած 50000ական դէմքերը, ճիւղող պիտի դնեն մարդիկը:

Սիրելի է աղքատ բայց սիրելիագոյն է իրենց համար հողին, զոր չեն ուզեր կնայարար գիւրաւ հանել իրենց կոկորդէն:

Անշուշտ մեր թուրք պաշտօնակիցը գրական Ֆանքեզի մը ընել ուղած է իր այս գիւտով, միայն թէ մարդ Աստուծոյ եթէ այդպիսի ծակի մը գիւտը պիտի ընէ չլրացա՛ր քանի մը օր առաջ ընելու որ քու շնորհիւդ. սալապիին առտուն ինքզինքնին պատուհանէն վար նետող հայր ու տղուն թեւերը, ոտքերը ջարդ ու փշուր ըլլալէ ազատէր:

Ինչ որ ալ ըլլայ խնդիրը, օսմ. խորհրդարանի երեսփոխանները փախուստի ճամբայ մը գտած կրնան համարիլ, տարօրը մեր ազգային երեսփոխանական ժողովին, որ օր առաջ ան ալ ծակով մը օժտուի եւ երեսփոխաններ չստիպուին Բերա գումարուի:

ԸՆԴՆԵՐ ԳՕԳՕՐ

Յ. Գ. — Վերջին լուր մը կ'ըսէ թէ այդ ծակին այլ եւս պէտք չըլլալով ուրիշ բանի մը պիտի գործածուի եղեր:

ԻՆՉ Է ԹՕԳԱԹԼԵԱՆԸ

Առաւօտեան ըստ Թրքաց, ժամը 1 էն մինչեւ 3ը, դրամ ունեցող և ընտանիք չունեցող բանտիօճեռ ա- մուրիներու նախաճաշ ընելիք ամե- նէն յարմար գաղիօն:

Ժամը 3 էն 4ը 0ամ. խորհրդարա- նի Հայ անդամներու միասին խորհրդարան մեկնելէ առաջ՝ խանութ մը խմելով քանի մը կարծիք փոխանա- կելու ժամադրովայր:

Ժամը 4 էն 5ը՝ ազատական թեր- թերու խմբագրագետներուն խոր- հուրդի սրահը:

Ժամը 5 էն 6ը ցորէկուան փայտոս, և ճանճերու ճեմելովայր:

Ժամը 6 էն 8 0ամ. խորհրդարանի Բերայի մասնաճիւղը՝ վախկոտ ե- րեսփոխաններու համար յատկապէս բացուած:

Ժամը 8 էն 9ը Ազգային Երեսփո- խաններու պիւրա խմելով Քաղաքա- կան Ժողովի անդամները բամբասե- լու համար փնտուելով չգտնուած տեղ մը:

Ժամը 9 էն 10ը կառավարական պաշտօնեաներու խմբատեղի և ճանճ որսացող կարգ մը փաստաբաններու առանց վարձքի գրասենեակ:

Ժամը 10 էն 11ը բարձր դասու քա- ոտրդ աշխարհիկներու, ծեր ամուսին ունեցող երիտասարդ տունի հաւերու բարիգեան ցուցահանդէս, որուն մուտքը թէեւ ազատ բայց ապրանք- ներուն գիները բաւական խաղցիւ:

Ժամը 11 էն 12ը Վաճառական, սեղանաւոր, յանձնակատար, գրա- դիր և նոյն իսկ Խանութ գասակար- դին յագնութեան և հապատիւի ա- ռաջին կայարան, որոնք մէկ փաս- քայով կամ օդով մէկ երկու ժամ կը զուարճանան:

Ժամը 12 էն զիշերուան 1ը՝ քա- ղաքական կուսակցութիւններու և մասնաւորապէս Բերայի Թաղ. խոր- հուրդի երկրորդ խորհրդարան:

Արամ Հալաճեան Թօգատեանին յաճախող գտնելու համար իր գովի- սիմնի բոլոր ճարպիկութիւնը կը սկսի թափել, մինչ երրորդութեան եկեղեցիին ժամկոչը հինգ վայրկեանը անգամ մը բօթուրը երեքցնելով կը մօտենայ վսեմաշուքին՝ կամ բանալի մը ուղեղու, և կամ նամակ մը տա- լու համար:

Ժամը 1 էն 2ը՝ իրիկուան ճաշի վայտոս, որու միջոցին կառնուցիչը՝ աւելցուք փաստաբանը և մեղեկները կը մաքրեն կը լմնցնեն: Մինչ միւս կողմէ ալ օրուան հաշիւները տեսնե- լու համար Սըր Մըկրթ Թօքէյթը արկղակալներուն գլուխը կ'ուտէ իր կարգին:

Ժամը 2 էն 3ը, կնկանը հետ կու- ընողներուն, գործի մէջ ձախորդու- թեան պատահածներու, գոնուիտի ծանր կորուստներ կրողներու խոր- հըրդածութեան վայր:

Ժամը 3 էն 4ը՝ յարմար որս մը գտնելու համար փողոցները ինկած կիսաշխարհիկներու բաւած մը:

Ժամը 4 էն 5ը՝ սինեմաթոկրաֆի, թատրոնէ վերադարձողներու քըր- տինքնին դադրեցնելու և քիչ մը ծա-

ռաւ անցնելու գաղիօն, որու մի- ջոցին ցորեկուրէ մնացած օթեկ փաստաբանը, պրիօշները իբր մառ- տա կը քշուին փութոյ պնդութեամբ:

Ժամը 5 էն 6ը սրտի առեւտուրի մեծ սակարան, ուստա խաշիկ կ'սկսի գործունէութիւն ցոյց տալ: Էն քիչը 10 տեսակ լեզու կը խօսուի ներսը:

Ժամը 6 էն 7ը յօրանջող կարսօն- ներու, քունը աչքերէն վաղող գի- շերային courpoursներու, լրագիրին ալ չորրորդ երեսը կարդացողներու, ծիծաղալար Քանօրաւա:

Ժամը 7 էն մինչեւ առաւօտ խոր մթութեան մէջ մուկերու պատերազ- մի դաշտ, որոնք խումբերով փաս- տայի կտորուանք կը փնտռեն: Իսկ զբանը առջեւ կոյտ մը կը կազմեն իրարու վրայ պառկած պոլսական աբաշներ:

ԿՂԵՐԱԿԱՆ ԴԵՄՔԵՐ

Տարիներու բեռան տակ կորուքա- մակ, ալեքիառ մօրուքով եկեղեցա- կան մը, որուն դէմքը կը յիշեցնէ հին ձեռագիրներու զարդագիրները:

Բարոյական տեսակէտէն անբասիր կենցաղի սքանչելի օրինակ, ոչ մէկ արատ իր հոլովուած տարիներու շար- քին մէջ:

Փարսլայական ալ բարոյականէն վար չմնար բաւական մը կը բռնէ, թէեւ վերջերս ծերութեան պատճա- ռաւ ձեռքերը գողալէն կլորիկ դե- ղինները սկսած են գլտորիլ դէպ ի Պարտիզակ:

Կրթութիւնը թէեւ լաւ ըմբռնած բայց զայն գործածելու մէջ բաւական ժլատ:

Երբ բարկանայ աչքին բան չե- րեւար, Շատ լաւ կը յիշեմ, տղայու- թեանս, դպրութիւն ըրած ժամանա- կըս օր մը առեք կեքեքի ատեն գըլ- խէն սաղաւարտը քիչ մը ուժով քա- չելուս համար սա նշանաւոր խօսքը ըսած է. եղ օղլու եշեք, մարդու պէս:

Այս խօսքը պատճառ եղած է որ որ այսօր տիրացու չըլլամ բարեբախ- տարար իր շնորհիւ:

Բայց ես, իր այս անկրթութիւնը աւելի արդիւնք կը համարիմ երեք քաջարի զնալները իրարու ետեւէ թաղած ըլլալու խոր վշտին մէջ, որուն աւելցաւ նաեւ ծերունադարդ երեցկին մըն ալ կորսնցնելու խոր վէշը:

Նշանաւոր է Օսմանեան և Ազգ. Երեսփ. Ժողովներու մոռնոյ անդա- մակցութեամբ, կինները ջախջախ մաս- նագիտութեամբ, և Ազգ. Ժողովները որ իրեն բաւական դրամ չահեցուցած է իրեւ լաւագոյնը իր տեսակին մէջ:

Բոլոր հարուստներուն տաներէն է, բացառութիւն հոգեով և սրտով հարուստները որոնց հասնելու ժամա- նակ չունի:

Որքան քաջածանօթ Հայ ծեսերու և աւանդութեանց, այնքան ալ ան- տեղեակ քարո զտալ ըսուած արհես- տին:

Երբ ծանուցում մը ընելու ելլէ, եկեղեցին այր մը չես գտներ. իսկ երբ քարոյ տալ ուղէ, — յանցանք մը զոր յաճախ կը գործէ — մարդ չը մնար եկեղեցին բաց ի լուսարարէն, ան ալ մրափելու վրայ:

Աղնուութեան անանկ շնոր մը ու- նի, որ հեմեմ դիմացը կենսա խաշ ՀԱՆԵՍ. այնքան շատ կը նմանի Լու- սաւորին:

Ձինք ճանչնալ շատ դիւրին է: Երբ եկեղեցին տեսնես կին ՄԸ, որ ուրիշ կնոջ մը հետ կ'ԸՐ կ'ԸՐ կը խօ- սի, և դասէն ալ փառաշուք երէց մը կը յանդիմանէ զայն բարձրաձայն՝ ե- րեսը ԵԱՆ ԵԱՆ նախելով, բնաւ մի կասկածի, նոյն ինքն է:

ՔԼԻՇԷ:

ՄԵՐ ԿԻՆ ՔԱՂԱՔԱԳԵՏՆԵՐԸ

Քա պարի լուս կայ վրատ Հո- ուփ հանրմ, հէմ ալ մոռցայ Քրիս- տոս յարեաւ ըսելու:

— Ասծու պարին, շատ տարի- ներու հասնիք ամա, էյ ասանկ մահման տողերով սարսափներով չըլլայ:

— Սո'ւս եղիր քուրուկ, սո'ւս, էյոր չի մեռանք նէ՝ ալ չենք մեռնիր: Տուն օրթօք միմիկ լուս աչքերնիս քուն ըսուած պանը չի մտաւ, հէմ ալ՝ մեռնով պղտիկով փաջայի փէթէի պէս թիթիլ թիթիլ տողացիք:

— Քա հապա մե'նք. հաջան կիւ- ուիւ կիւուիւ ան տապանճաներուն ծանը չի լսեցի՝ մի, էյ կիտէս քի սիրտս եէր սըջանի կտրեցաւ: Պարէ էֆտիմիցա ալ սէպէպլի' չըլլայ: Քա հապա պոյը սըւջելիք վահրամս չես հարցուներ: Գեղեւորան սահաթը չորսերը կ'երթայ կոր տէ՝ տահա օթթան չելլայ նէ ի'նչ կ'ըլլատ: Մէյ մըն ալ նայիս քի, ասիկա զիլ զուռնա, օ տուվար պէնիմ, չու քափու սէնին, էլաւ էկաւ: Ծօ ի'նչ կայ, աս ի'նչ մահէր պան է, տէյի հարցուցի նէ՝ «ինչ պիտի ըլլայ, Քընջակեան ըլլալը խօլսոյ պան կիտմար, էյօր մենք չըլլայինք նէ գործը կէշ էր ամա. պէրէքնաթ վէրսին մերին խապա տայի ֆէտա- յիններուն»:

— Քա սա կողո'տն ալ Քընջակ- եան է եղեր:

— Ես կիտեմ, քուրուկ, հիմա ճէպը քուռուռն զուրուշնոց տա- պանճա մը տնողը Քընջակեան, կօ- միտասեան էմ կ'ըսէ գոր: էյ անանկ խըս էլայ քի, հէմէն ջէօփին թէ- նէքէն պոնեմ տէ կլօխը անցունեմ ըսի: Ձիւնքի, շատ դիւրի օտիկ ճամբան պիլէ կացած ատենը, վա- խէն «քա տուտո'ւ, արթո'ւն էս» տէյի հարցունողը կէոյամ ֆէտայի պիտի ըլլայ տէ՝ էրկուքը մէկ պիտի ընէ:

— Քա փէք աղէկ ամա, աս կիւուիւթիին սէպէ'պը ինչ է էղեր:

— Ես քովի քօքօնա Մառեօն- դայէն իմացայ քի ալթըլ փէք տեղն ի տեղօքը խապար առեր է եղեր: Նայէ ինչ է: Տաճկին կարդացողները Շէխիսլամը չեն ուղեր կոր եղեր,

էլէր իրեն կացեր էն քի խթինաֆդ տուր. ան ալ ըսեր է քի հիմայ քէֆ չուրիմ, քանի մը օրէն կ'ուտամ: Ասոր վրայ սօֆթաներն է կը կատ- ղին, ներս հիւճիւմ կ'ընեն: Շէխիս- լամն ալ վայ նաչար, վախէն հե- տերնին ճամբայ կ'ելլայ քի տուռը էրթայ տէ խթինաֆը տայ տէյի:

— էյ սէպէպը ի'նչ է եղեր:

— Մէյէր, շարաքը չիտէն չի- տակ իճրա չընեք կոր եղեր:

— Քա տապանճաները, թիւլէնկ- ները ատոր համար նետեր էն կէս գիշերուն:

— Կայնէ քի սըրայով նախէմ:

Շէխիսլամը թող խթինաֆը տալու վրայ ըլլայ, մէյ մըն ալ նայիս քի Հոռմըները օտկը կ'ելլան քի, իլլէ կիթիւր կուգենք տէյի: Ըսելն ի քէն ասկէրն է կ'ուգայ Հոռմըները տա- ղըթիլ կ'ընէ, կ'ընէ ամա,

Մէյ մըն ալ նայիս քի, ամէն միւ- լէթէ կիւրիւֆ գիւրիւֆ խալապալըն մըն է Սուլթան Ահմէտին մեյտանը կը լեցուի: Քեզի ինչ կ'ընեմ կոր, Մարիօնքային էրիկը փէք մէնիսալէ մարդոց հետ կը տեսնուի տէ՝ ասըլ չիտակ խապարը անկէց առած եմ: Ըսելն քէն, ատ տեղը ամէն միւլէ- թէ մարդիկ, կը պօռան քի, աս ի'նչ մասնաւորութիւն է, ֆուխարէն է- ղիլ-միշ կ'ըլլայ կոր, կէչինմէյէն աճիլ թէճիլ է. գործը, առուտորը տա- նակներու պէս կորուած է: Ի'նչ ը- սել է քի հացին օխան 60 փարա. ղէթին եաղին՝ 14. սապօնը օխտը, պանիլը 13, հաւկիթը 40 խուռուշ, միսը 12, զարդաւորթը՝ օնա քէզա- լիք, Անուլթի պիտի մեռնինք, կ'ը- սեն, անկէց հէմէն տէ ամէնը մէկտեղ ատ խալապալընով կ'երթան Պապը Ալի խարուսի քի, հոն իրենց աս տէր- տը հասկուցունեն տէ տէրման մը կըտ- նեն: Մարիօնքային էրիկն ալ ա- սոնց մէջն է էղեր: Մենք փաշաներն ալ մէյեր աւ գիշերը մէճիս կ'ընեն կոր էղեր: Անալին կը պաշայէ պօ- ռալ կանչել քի, «էքմէքիս հացը կտրեց, խասապը միսը հտար կոր, պալալը» տունիս տուռը պալթա կախեր է, խանութիս քիլան չորս է- ղաւ, էրկու ամիս է չափաչըններնիս աղտոտ մնացեր է, նէ փտտ ունինք նէ սապօն: Փաշաներն ալ կը նային քի, աս ֆուխարէ մարդոց ըսածը փէք հախը է, նորէն մէճիսին վրայ կը նստին, խարար կուտան քի, պուն- տան պէոյլէ, խասապ, պալալ, օ- տունճի ատոնց սրտին կէօրէ տայ: Հաչան աս միւլթուէն խապար չե'ն իտար անալին, ալթըլ ասոնք սէ- վինճիններուն ինչ ընելին, ինչ ը- սելին շաչըմիշ ընելով պուռամ պուռամ կը պաշայեն տուվաներ ընել:

Ունեցողը տապանճա կը նետէ, չունեցողն ալ՝ տիւղ բոախի: Է- կու նայէ քի, տունեցիներն ալ կոր- ծին ինչ ըլլալը չի կիտնալով պուտա- լայ պէս կը վախնան տապանճայի ծաներէն:

— Քա քուրուկս, ատոնք աղէկ ամա, տահա աս առտու էր, էքմէք- ճին 60 փարայէն գրեց հացին օխան.

— Տուն անոր մի նայիր, հէրիք է քի խարաշ տուեր են ա':

ԵՐԳ ՍԱՐՍԱՓԻ

(ՍԱԼՕՆԻ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄԸ ԲԵՐՆԵՆ)
(«Ազատիմ Աստուած»ի ձեռնով)

Ազատ զինուորն այն օրից
Երբ հաճեցաւ պոռմ ընել,
Իմ մանկիպի շինուածքին
Տենդ ու սարսուռ պարգեւել:

Ես իմ վախէս անբարբառ
Երկու ձեռքս պարզեցի
Եւ իմ անդօր թեւերով
Պրաունիսկըս գրկեցի:

Մինչ գիշերը անհանգիստ
Քաշած վերմակն իմ գլխին,
Դողում էի անդադար
Մօրըս քունը խանգարած:

Խնդրում էի նրանից
Պատուհաններն լաւ խնդել,
Ես այն օրից ուխտեցի
Պոխից փախչել հեռանալ:

Թոթով լեզուիս մինչ կապերն
Արձակուեցան քիչ առ քիչ,
Շուտով շուրջ ինձ տուին
Որ խմելով վախս անցնի:

Ա՛լ մի վախնար ինձ կրկնեց
Սպասունին վերեւից,
Դաշնակցական գու զինուոր
Կամիս գործիւ այս օրից:

Ո՛հ փչոտ է ճանապարհն,
Ա՛լ վազ անցիր այդ բանից,
Քու գործը չէ ըլլալը
Քօմիթէէն կամ Ահրար:

Ա՛լ բան չկայ, գոչեցի,
Ա՛լ չորոտար իմ գլխին
Մազդէր մարքին, հաստ սօքա,
Կրնամ երթալ թողաթիւ:

Մինչ թողաթիւ մեր տընից,
Մինչեւ Պոլիս թագսիւնից
Պիտի դուռով, պիտ կրկնեմ
Ա՛լ մի վախնաք, բան չկայ:

ՆԱԼՊԱՆՏ ԱՆՏԵՍԻՍ
(Ակնոցաւոր)

ԿՍՄԻԹՆԵՐ

Կամքս, բայց նայե որ
մասնեդ ոսկորի չգամ:

Վերջապէս Պուրկարիոյ ալ պոր-
տը իր տեղը ինկաւ:

Առջի օրը Բերա Բալասի ընդար-
ձակ սրահներուն մէջ տեղի ունեցաւ
Թագադրութեան հանդէսը Ֆէքտի-
նանտ Ա. Զարին, շատ անշուք կեր-
պով, ի ներկայութեան երկու կողմի
պատուիրակներուն:

Թէեւ որոշուած էր որ դուրսէն
մարդ չգտնուի, բայց Անգլիոյ, Ֆը-
րանսայի և Ռուսիոյ դեսպանները
յատկապէս հրաւիրուած էին իրրեւ
ոջ դուքսին մարդիկ:

Այս լուրը մեծ ուրախութիւն
պատճառած է մայրաքաղաքիս պուլ-
կար կաթնամշակութեան և գաղթա-
վարձիներուն, որոնց քիթը արշընի
մը չափ բարձրացած է այս օրերս:

Զորմանալի աշխարհ, քիթեր

կան որ կը բարձրանան, քիթեր ալ
կան որ ցանցին պէս կը խորասու-
շուին անդունդը:

★★★ Շարչարունի Սրբազան
սանճի ունենալուն համար տեղէն չի
կրնար կոր երերալ:

Հապա Հմայեա՞յ եպիսկոպոսը,
որ Ատանա չ'երթալու համար իր հին
էշը առաջ կը քշէ:

Կ'երեւայ ան ալ բաներ մը ունի,
անուշիկ բաներ Պոլսոյ մէջ, զորս չի
կրնար ձգել:

Բայց մարդը իրաւունք ունի, ի
վերայաւերակաց և դիակաց իշխեա-
ցէ նա:

★★★ Եյ արեւուդ մեռնիմ պա-
տերազմական նախարար, զանմեք
ես ըրեր հայոց զինուորագրութիւնը
որոշելով, որովհետեւ հայերը չատոնց
զինուորագրուած են սահմանադրու-
թիւնը պահպանելու համար:

★★★ Պոլսոյ զօրքերուն մտքին
վիճակը օրուան հրատապ դէպքերէն
բուսուլյան շայքովի ըրեր է:

Վոլքանի խմբագիր Շէյխ վախ-
տէթի ուզեր է անոնց գլխուն ին-
ֆիւրիւնիսթիւն ընել, բայց չէ յաջո-
ղեր, որովհետեւ այդ արհեստը էպիս-
կոսա իր հետը տարած է:

★★★ Թուրք կիններուն արգի-
ւում է շուկայ ելլել և առուտուր
ընել:

Այս լուրին վրայ հայ կիներ որո-
շեցին ընկերութիւն մը կազմելով
հսկայ co-operatif մը բանալ:

Շատ մը աղջիկներ սիրով յանձն
տուեր են ամուսնութեան համար
խնայած գրամօփոխին յատկացնել
այս ձեռնարկին:

Միայն հուժկու և յաղթանքում
կին մը կը փնտուռի, որ կարող ըլ-
լայ օրը քսան անգամ վաճառատան
բեղկերը բանալ գոցել, իր բռնա-
կիր, քանի որ վաճառատան մէջ
նոյն իսկ առու կատու մը կամ շուն
մը չ'պիտի գտնուի:

★★★ Բոլոր քաղաքական կու-
սակցութիւնները իրարու հետ միա-
ցեր են համերաշխութեամբ գործե-
լու համար:

Կարծեմ աւելորդ է հոս կրկնել
ժանօթ թրքական առածը:

★★★ Զարդը Անատուրի մէջ
գօլէրայի պէս սկսաւ տարածուիլ:
Ատանայէն Իսկէնտէրուն ցատկեր է
Այադի վրայով:

Ո՛ւր են մեր քաղաքական կու-
սակցութիւնները, ինչո՞ւ հարկ եղած
սեռամբ ժամանակին չեն հասցներ
համաճարակ տարածուած տեղերը:

Թողաթիւնի մարտը քաջուած
հանգիստանի պիտի ըլլան լոկ:

★★★ Տեղական զօրքը Ատանա
չհասած, Անգլիա մաս մը զօրք ար-
դէն հաներ է Մերսին իր վիրաւոր-
ուած հիւպատոսին յուղարկաւորու-
թիւնը կատարելու համար:

Կ'ըսուի թէ յուղարկաւորութիւ-
նը մեծ շքով պիտի կատարուի, ո-
րուն պիտի մասնակցին նաեւ բոլոր
տէրութեանց պահականաւորուն զօր-
քը ամբողջութեամբ:

★★★ Կ'իմանանք որ Իսկիւտա-
րի նաւամուտոցին սրճարանները
նաակիկ քաշելը, թուղթ եւ քալկոն

խաղալը արգիւտներ է կարգ մը հին
խաձա փոխներու կողմէ շերիի
հակառակ նկատուելով:

Ի՞նչ զարմանալի հակասութիւն,
մէկ կողմէ ոստիկանութեան նախա-
բարութիւնը զեկոյց կը հրատարակէ
միւս կողմէ այս տեսակ տխմար
պաշտօնեաներ կը շարունակեն շե-
րիաքը գործիք ընելով շահատակու-
թիւններ ընել:

Կ'երեւայ որ Իսկիւտար զրկե-
ուած նախարարական զեկոյցը ճամ-
բան կորսուեր է:

★★★ Մեծ կղզիի հիւրերը ճի-
ճող գրեր են, իրենց Իզդէթ աղբա-
րիկին քովիկը, կղզիի ոստիկաննե-
րուն միջոցաւ:

Ոստիկանական նախարարը այդ
զեղծ բոլիսները ըստ շերիի պատժե-
լու համար որոշեր է կախել անոնց
ամսականները:

★★★ Բարձրաստիճան իւլէմա
մը յայտարարեր է թէ, պէտք չէ
չիթիւն զիրենք, սօճաւ կոչուած
կարգ մը տգէտներու հետ, թէ ի-
րենք լուր չունին վերջին դէպքերէն
և թէ ատոնց դրդիչն Բիթը պէտք
է կոտրել ըստ Ղուրանի:

Կարծեմք այդ քիթը գտնելու
համար Դիոգենէսեան լապտերի
պէտք չկայ:

★★★ Այս օրերս սիրիայով ել-
տող երթալով պահանջում ընողնե-
րուն Սուլթանը երբէք «Ջէ» չըսեր
կոր:

Հայ խմբագիրներ որոշեցին ի-
րենք ալ երթալով այժ Կոստանթնու-
պոլիս:

★★★ Պատերազմական նախա-
բարը մեծ գործի վրայ է այս երկու
օրուան մէջ:

Մարդը 2½ ժամէն պէտք եղած
զօրքը հասցուցեր է Ատանա և պա-
հաներ ալէն կողմ կը պտտին կոր
եղեր դիակներու վրայ հսկելով որպէս
զի բորենիներ և ագռաւներ չ'ջօղտեն
զանոնք:

★★★ Սելանիկին զօրքը գեղեցիկն
Պոլիսին վիզը աղւոր մարքինի ապա-
րանջան մը անցուց, ամէն կողմէ
պաշարելով զայն:

Տարօքը քիթին որուն համար
ալ չ'լիթայ մը չեն մոռցած անշուշտ:

★★★ Թէվֆիգ փաշան, հար-
բուս ըլլալը աչք առնելով, առջի
գիշեր մինչեւ լոյս Սուլթանին հետ
քիթ քիթի աշխատեր է:

Զավալլըն բազում աշխատեցաւ
և ոչինչ կալաւ կարծեմ:

★★★ Պուլկար մեծ յեղափոխա-
կան Սանտանսքին 16000 Ալպան-
եացիներով Պոլիս գալու պատրաս-
տուեր է:

Բարով խերով գան, բայց ամէն
կողմէ Պոլիս խուժող այսպիսի բազ-
մութիւնը ո՛ւր պիտի տեղաւորենք,
միայն երկտղի պալատը պիտի բա-
ւէ՞ արդեօք:

★★★ Օրոմուպիլը մեր մէջ ալ սկսեր
է իրրեւ պտտոյի կառք ծառայիլ:
Այսպէս անցեալ օր հայ-լայն դասա-
կարգէ գեղանի հայ տիկին մը, ո-
րուն աշխարհը օտ առնուներս մե-
ռած է. փառաւոր օրոմուպիլ մը բազ

մած բերայի չիտակ ճամբուն վրայ
fureur ըրաւ:

★★★ Անգլիական նաւատորմէն
պատգամաւորութիւն մը բաղկացած
տանք չորս անդամէ նեղուցին քո-
վիկը ժամաներ է:

★★★ Մեզ լուր կը տրուի թէ
Բանկալթիէն գեղանի օրիորդ մը, ո-
րունանունը առ այժմ ծածուկ պա-
հել ստիպուած ենք, իր թէ օրուան
դէպքերէն աղբուած «Գաթը-գիւղ
մօրաքոյս կ'երթամ կոր» ըսելով
ծնողքը խաբած և չիտակ Չուգուր
փողոց իջած է. իր սիրահարին հետ:

★★★ Նոր բարի լոյս, Ատանայի
մէջ օրական 200 հոգի շարդուելէ,
եթէ քաղաք կրակի տրուելէ, վտան-
գը մինչեւ Սիս յառաջանալէ ետքը
մեր ազգ. մարմինները իրար անցեր
են և հաւաքական դիմում մը ընելով
Վարչապետին մօտ անմիջական դա-
ման մը խնդրեր են:

Անհոգ եղէք տիարք ազգայինք,
ամէն բան լմնցած և խաղաղած է,
եթէ բան մը ընել կ'ուզէք անպաա-
ճառ. սին վիճաբանութիւններով ժա-
մանակ մ'անցնէք, այլ ժամ առաջ
գրամ հանգանակելով աւերակներու
վրայ վրաններ կանգնել ջանացէք:

★★★ Պրայթրի մէջ Հնչակեան
երկու ճիւղեր, նայնակաները և
ազգեանները սոսկալի և արիւնհանդ
կրիւ մը ըրեր են իրարու հետ օտար-
ներու աչքին հայութեան պատիւը
բարձրացնելով՝ իրրեւ լաւ իրար յօդ-
տող:

Պատճառը Թաւանճեանին սպան-
նութեան անլուծելի հանելուկն է ե-
ղեր:

Բաւական թիւով ընկերներ ան-
դիւ աշխարհ շուր եւ իրողութիւնը
բուն ինքն թաւանճեանի բերնէն
ստուգելու համար:

Պոլսոյ բոլոր մահալլի իջի ենթա-
կոմիթէները թէեւ որոշեր են ցաւակ-
ցական հերագիրներ քաշել ա. ոչ-
մարդկային ճիւղիին համար. բայց
յետոյ վազ եկեր են տեսնելով որ
արտասահման քաջուած հեռագիրնե-
րը պրոպագանդի աւաղանէն կ'անց-
նին:

★★★ Կուսակցութեանց միացման
առթիւ դաշնակցականները, որոնց
միայն հրաւէր խրկուած էր, մոռցեր
են Հնչակեաններու լուր տալ:

Ասոր վրայ Հնչակեանները կ'որո-
շեն պայքար ընել Պոլսոյ քաղաքա-
կան խնդիրներուն դէմ, և փոքրէնին
ժողովելով Պրայթրն քաշուիլ:

Վահան Թէքեան կը յայտարա-
րէ որ ինք մասնակից չէ անոնց, և
թէ ինք քաջաբար պիտի մնայ
պատնէչին վրայ, կամ իր տունը,
Շիրակի մինչեւ վերջին թիւը հրա-
տարակելու հաստատ որոշումով:

★★★ Երեսփոխանական ժողովը
Այ. Սթէֆանոյի կայարանին գարնջ-
րատունը սկսեր է գումարուիլ, ո-
րովհետեւ պոլսոյ Մեծ Քիթին խն-
չումներէն խորհրդակցութիւնները
կը խանգարուին կոր եղեր:

Մինչեւ երբ այս քիթը թաշկի-
նակի պէս ազգին գործերը պիտի
ազատուէ:

«ԾԱՂԻԿ» ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ	համար տարեկան	45	դրամ
»	» վեցամսեայ	25	»
Գաւառի	» տարեկան	60	»
»	» վեցամսեայ	35	»
Արտասահմանի	»	13	ֆր.
»	»	8	»

Ոչ ոք զօրով բաժանող կ'արձանագրուի:
Դրամը կ'անխիկ չգրկողները եւ մեք փառան ուսողները կ'անձնենք եւ... կը խայտառակենք

La Grande Fabrique

1908Ի ԶՄՐԱՆ ԵՒ ԱՇՆԱՆ

ՆՈՐՈՅԹՆԵՐԸ

Փ Ն Տ Ո Ե Ց Է Ք

Շ Թ Ա Յ Ն

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ

ՊՈԼԻՍ ԵՒ ՂԱԼԱԹԻԱ

ՎԱՅԵԼՉԱՍԵՐ ԿԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՔ Կ՝ՈՒՋԵՆ ՊԱՇՊՆԵԼ

ԻՐԵՆՑ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԵՏԻ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ԳՈՐԾԱԾԵՆ

ՃԵՄԱՐԻՑ

ԳՐԻՄ ՍԻՄՈՆԸ

ԿԼԻՍԵՐԻՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՀՆԱՐՈՒԱԾ 1860

ԱՄԵՆԱՇԻՆ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՆՈՂ ԶԻՔՍԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ —

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ — ՀՈՏԵՂԻՆՈՅ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ —

— ՊԱՋԱՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ —

ԳՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ Լաւ Ուշադրութիւն Ընել —

— ՎԱՃԱՌԱՏՆԻՇԻՆ ԵՒ ՄԵՐԺԵՂ —

ԿԵՂԾ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ —

ԲՐՆՉՓՈՇԻ

ՕՃԱՌ

ՍԻՄՈՆ

ԳՐԻՄ ՍԻՄՈՆ

ԱՌԱՆՑ ՊԻՍՏՈՒԹԻ

ԲԱՅԱՐՉԱԿԱՊԷՍ ՄԱՔՈՒՐ

Ժ. ՍԻՄՈՆ - ԲԱՐԻՋ

Անկարելի է որ ընտանիք մը առանց կարի մեքենայի մնայ, բայց էական կէտն է լաւ մեքենայ մը ունենալ, որովհետեւ լաւ մեքենայ մը անթիւ եւ անհամար ծառայութիւններ կը մատուցաւնէ, մինչդեռ գէշ տեսակէ մեքենայ մը անվերջ զգոհութեանց եւ տաղաուկի աղբիւր մըն է:

Բոլոր աշխարհ գիտէ թէ՛

Ս Ի Ն Կ Է Ր

Հայրապետ ԿԱՅՍ. ՊԱՆԱՏԱՆ The Singer Manufacturing Co

մեքենան լաւագոյնն է. սոյն մեքենան ամէնէն աւելի կատարելաւ գործուածը, հաստատունը եւ զիւրագործածելին լլլալուն՝ բոլոր վանդակ աշխարհի մէջ՝ ամէն ոք Սինկերի մեքենաները կը գնէ:

Ձեռքի, ոտքի, ու ոտքի եւ ձեռքի միանգամայն մեքենաներ կը գտնուին:

ՍԻՆԿԵՐԻ մեքենաները կը ծախուին մի միայն Սինկեր Ընկերութեան վաճառատանց մէջ:

ԲԵՐՍ	{	1. Մեծ փողոց, Պօն Մառշէի դէմ, Թ. 343 և 343 կրկին.
		2. Մեծ փողոց, Կայաթա Սէրայի Լիսէին դէմ.
ԿԱԼԱԹԱ	{	1. Սինկեր խան, Թիւնէլին Խոնուր.
		2. Գարաքէօյ, Թրամվէյին կայարանին դէմ.
ՊՈԼԻՍ	{	1. Սուլթան Համամ, Թ. 2
		2. Սուլթան Պէյազիտ, Թրամվէյի կայարանին դէմ, Թ. 2
ՍԵՐԻՏԱՐ		Զարչը Պօյու, Թ. 120.

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ

Դասերը եւ նորոգութիւնք ձրի.

Կատարելաւ երախաւորութիւն:

Մասնաւորէր գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ:
Սինկերի Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ Փողոց, Թ. 343 և 343 կրկին, Սարգիս Պէյ Տիւղզուրի տունը:

MAYER-ՄԱԵԼԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒ

ԶՄԵՌՆԱՅԻՆ ԶԳԵՍՏՆԵՐ

ԿԻՆԵՐՈՒ, ԱՅՐԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՀՍՄԱՐ

ԱԺԱՆ ԵՒ ԴԻԻՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

ԴԻՄԵՅԼԻ ԵՒ ԳՈՇ ՊԻՏԻ ՄԱԲ

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՇԻՇԵՐ

(Verres pharmaceutique)

Դեղարաններու և դեղորէից վաճառականներուն համար մասնաւոր շինուած շէնքեր մինչև հիմա Հրեայ վաճառական մը մօտօքոյ բրած էր: Այժմ ուրախ ենք յայտարարելու որ տիար Մկրտիչ Պօստօֆ (Այլը Էֆէնտի խան, Թիւ 27 գրասենեակը) ձեռնարկած է այս գործին և ունի ճոխ ու այլ լազան միջերք մը այդ կարգի ամէն կերպ շինելու և կարող է մրցիլ ամէն կերպով: Վստահ և ապահով ենք որ թէ՛ Պօստօֆ և թէ՛ զաւառի մեր բոլոր Հայ դեղագործները և ճոկիւսքները պիտի փութան իրենց գնումը ընել այս Հայ և այս ճիւղին մէջ մէկ Էստիկ առևտրական տունէն, քաջալերելու համար Հայ ձեռնարկուն որ մինչոյն ատեն ամանութիւնը քնարան ընտրած է իրեն:

ԲԱՍՆԱԿԱՆ ԳԻՏ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՏՈՒԹՐՈՒ Մ. ԱՅԱՆԵԱՆ

Վկայեալ Բարիզի համալսարանէն, և անձնական տատանաբոյժ երկու շանկայիշատակ Մուղաֆէրէտաին Շահին:

Բերա Մեծ Փողոց, ուսական դեպքանատան զիմաց Սիթէ աը Սիթի, ուր կը դարձանէ ամէն տեսակ ակոսյի, լինտի և բերնի հիւանդութիւններ վերջնական ընդունուած մէթոտներով, կեղծ ակոսներ սան քրօյէ է սան բլաք տասը տարի ապահովութեամբ:

Սոյն դարձանները կը կատարուին Դաղըրիական և Ամերիկական ամենալաւրջին հնարուած գործընթացով, որով ենթական ամէն տեսակ գործողութիւնները չիտի ընդունի, առանց ցաւի և առանց ջնացուելու: Դարմանատունը Բարիզեան մասնագիտական վերջին սխալէմով, իր տեսակին մէջ եղական է: Այցելեցէ՛ք և դատեցէ՛ք: